

UDK 81+82]:061.3(497.11)“2008”
316.32:061.3(497.11)“2008”

DUŠAN STAMENKOVIĆ
Filozofski fakultet u Nišu

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA JEZIK, KNJIŽEVNOST, GLOBALIZACIJA

Konferencijom *Jezik, književnost, globalizacija* Departman za anglistiku Filozofskog fakulteta u Nišu je nastavio tradiciju povezivanja jezika i književnosti sa pojmovima bitnim za svakodnevicu, započetu aprila 2007, održavanjem konferencije *Jezik, književnost, politika*. Na ovu konferenciju prijavio se veliki broj istraživača, što govori o aktuelnosti teme i potrebi istraživača da se oglase o njoj, a da su njihova zapažanja značajna govori nam obiman i kvalitetan zbornik radova.

Konferencija *Jezik, književnost, globalizacija* je održana u Nišu 19. aprila 2008. i imala je više od pedesetoro prijavljenih učesnika sa različitih katedara državnih i privatnih fakulteta, kao i iz drugih obrazovnih institucija. Prijavljenih je bilo iz Niša, Beograda, Novog Sada, Kragujevca, Nikšića, Trebinja, Kosovske Mitrovice, Užica, Sombora, Lunda, Frankfurta i Edinburga, a većina njih (ukupno četrdesetoro) je i prisustvovala konferenciji. Radovi svih učesnika Skupa, kao i onih koji su bili sprečeni da svoje radove predstave, biće objavljeni u zborniku, koji je u fazi izrade.

Pre početka rada po sesijama, učesnici su prisustvovali uvodnom govoru upravnice Departmana za anglistiku dr Vesne Lopičić, nakon čega je usledila uvodna reč dekana Filozofskog fakulteta dr Momčila Stojkovića. Dr Vesna Lopičić je, uz uvodnu reč o vezama između jezika, književnosti i globalizacije na plenarnoj sesiji, imala i posebno izlaganje o procesu globalizacije u književnoj sekciji Skupa. Plenarno predavanje nazvano *Globalizacija: referencijalni objekat, ili ne?* održao je dr Đorđe Vidanović. On je razmatrao problem globalizacije sa tipično semantičke tačke gledišta, pri čemu je pojam *globalizacije* sagledan kao potencijalni referencijalni objekat. Došavši do zaključka da je *globalizacija* samo socijalno zasnovan pojam koji ne poseduje referencijalnost, profesor Vidanović je utvrdio da bi globalizaciju trebalo tretirati kao tipično socijalno kreirani objekat realnosti, pri čemu globalizacija postoji samo kao personalizovani, socijalno i interesno uslovljen koncept. Ovo uvodno predavanje dalo je osnovu za kraću diskusiju, koja je ujedno bila i dobar uvod za rad po sekcijama. Nakon pozdravne reči, uvoda profesorke Lopičić i plenarnog predavanja profesora Vidanovića, rad Skupa je podeljen u četiri sekcije: a) Jezik, b) Književnost, c) Globalizacija i d) Strani jezici. Jezička i književna

sekcija imale su po tri sesije, sekcija čija je centralna tema bila globalizacija imala je dve, dok je sekcija na stranim jezicima imala jednu dužu sesiju.

Jezičku sekciju je otvorio Nikola Dobrić prezentacijom o uticaju engleskog jezika na nazive profesija kod nas, nakon čega je usledilo izlaganje Nataše Milivojević i Mihaila Antovića o prevođenju lingvističke terminologije sa engleskog na srpski jezik, zasnovano na ličnim iskustvima dvoje autora, koji su se s ovom problematikom susretali za vreme pisanja svojih naučnih radova. Saša Moderc je govorio o *globalizaciji iznutra*, razmatrajući italijanizme i pseudoitalijanizme u nazivima preduzeća u Srbiji, a Vesna Lazović je, kao vid jezičke angloglobalizacije, predstavila problem upotrebe engleskih reči za nazive domaćih proizvoda. Prvu jezičku sesiju je zatvorila Slavica Perović predstavljanjem svog istraživanja o navikama vezanim za izvinjenje u Crnoj Gori i razmatranjem čina izvinjenja iz nekoliko uglova. Drugu jezičku sesiju su otvorile Radmila Šević i Slobodanka Kitić izlaganjem o plurilingvalnoj i plurikulturalnoj kompetenciji u vreme ujedinjavanja Evrope, kao i prezentacijom malog istraživanja o domaćim stavovima prema različitim jezicima i kulturama. Zatim je Jelena Vujić govorila o statusu engleskog jezika kao *lingua franca* u Evropi, a Maja Marković i Vuk Marković su drugu sesiju zatvorili razmatrajući uticaj globalizacije na jezik popularne kulture, sa posebnim osvrtom na onomatopejske izraze u mediju stripa. Poslednja sesija jezičke sekcije počela je izlaganjem Julijane Vučo, koja se bavila položajem srpskog jezika u neposrednoj budućnosti, u periodu kada se on nalazi pred velikim izazovima vezanim za međunarodno opštenje. Jasmina Stojanović je govorila o viziji začetka nove civilizacije, zasnovanoj na dostupnosti nasleđa raznolikih kultura, a Radmila Obradović je svoju prezentaciju posvetila problematici jezika pisanih medija iz perspektive globalizacije. Jezičku sekciju zatvorila je Biljane Radić-Bojanić, koja je razmatrala ulogu metafore u razvoju kulturne empatije i podizanju kulturne svesti.

Prvu sesiju književne sekcije je otvorila Vesna Lopičić prezentacijom *Globalizacija – od utopije do utopijanizma*, u kojoj je dala pregled kritike globalizacije kao negativne pojave, pri čemu se globalizacija sagledava kao ekonomska utopija/distopija, i sve to ilustrovala primerima dela više autora. Viktorija Krombholz je govorila o sukobu kultura i krizi identiteta u romanu *Katranka* (Toni Morison), a Mirna Radin-Sabadoš je razmatrala ikonografiju prostora tokova u delima Dona Delila, pri čemu je *ne-mesta* i urbane ikone prikazala kao odlike globalnog toka. Prvi segment književne sekcije je zatvorio Miloš Đurić, koji je, kroz filološko-semantičku analizu, govorio o stvaranju pseudoistorije u romanu *Da Vinčijev kod* Dena Brauna. Druga sesija se takođe sastojala od četiri izlaganja. Saša Glamočak je u *Besnili* Borislava Pekića tragao za elementima anticipacije nekih aspekata globalizacije. Dženana Huseinović je razmatrala termine *mejnstrim* i *andergraund* i na primeru romana *Trejnsporting* pokazivala njihove razlike i preklapanja. Lena Petrović je, zatim, govorila o nedoraslosti sve većeg broja pisaca, koji, odričući se od svojih prvobitnih radikalnih ubeđenja, pružaju aktivnu podršku procesima globalizacije i kao primer za to navela Makjuanovu *Subotu*. Četvrti izlagač u ovoj sesiji je bila Petra Mitić, koja je opisala „poremećenu“ kulturu u *Glamurami* Breta Elisa, gde uspeh ima status najvišeg vrednosnog određenja, a meri se komercijalno zasnovanim parametrima šou-biznisa. Treću sesiju je vodila Nataša Tučev govoreći o planetarnoj zajednici

u delima etičkih kritičara i osvrćući se, pre svega, na Ričarda Rortija i Martu Nusbaum, nakon čega je Tihomir Petrović razmatrao položaj čoveka u književno-naučnom radu Momčila Zlatanovića. Predmet izlaganja Sandre Josipović je bio prijem Orvelove vizije globalizacije kod srpske književne kritike, a književnu sekciju je zatvorila Ljiljana Janković, prezentacijom o važnosti poruke Džona Dona u postmodernom svetu, koju je osmislila sa svojim studentima Sašom Trenčićem i Marijom Pantić.

Sekciju posvećenu problemu globalizacije je otvorila Jasmina Đorđević govoreći o engleskom kao dominantnom globalnom jeziku i njegovoj ulozi razjedinjavanja ili premošćivanja kulturnih razlika. Ljerka Jeftić je svoje izlaganje posvetila kognitivnom pristupu u kritičkoj analizi diskursa „rata protiv terorizma“, a Danijela Prošić-Santovac je predstavila svoje istraživanje o zagonetkama, njihovim osobinama i odnosima sa kulturom. O globalizaciji i novim jezičkim potrebama je govorila Alesandra Genovesi-Bogićević, a Dobrivoje Stanojević je prvi deo sekcije o globalizaciji zatvorio izlaganjem o globalizacijskim toposima i jeziku masovnih medija. Drugu sesiju o globalizaciji je započeo Aleksandar B. Nedeljković, koji je prezentirao viziju budućnosti u naučnofantastičnoj priči *Plovidba za Vizantiju* Roberta Silverberga. Sesiju je nastavio Dušan Stamenković temom sukoba termina kontinentalizma i globalizacije i primenom ove teme na semiotičku borbu za opstanak kanadskog identiteta. Mirjana Lončar-Vujnović je govorila o „latentnosti“ kulturnog konflikta u savremenoj književnosti, a Nataša Bakić-Mirić je globalizaciju stavila rame uz rame sa multikulturalizmom i interkulturalnom komunikacijom, sagledavajući je kao pozitivan proces.

Najraznovrsniji je bio četvrti segment konferencije, nazvan *Strani jezici*. Prvi izlagač u ovoj sekciji je bila Biljana Čubrović, koja je otvorila pitanje važnosti izgovora pri učenju engleskog jezika kod nas i uporedila nivo razumljivosti govora naših učenika engleskog sa razumljivošću govora učenika engleskog sa drugih govornih područja. Potom je Junići Tojota govorio o globalizaciji i kontaktu jezika i o uticaju ovog kontakta na istorijske promene. Tatjana Paunović je predstavila istraživanje koje se bavilo odnosom studenata prema regionalnim varijetetima srpskog jezika, a Nataša Valović je govorila o uticaju politike na recenzije iz oblasti *Serbo-Kroatike*. Poslednji izlagači ove sekcije bili su Stanimir Rakić, koji je razmatrao afiksaciju i složenice u engleskom jeziku i Milena Kostić, sa izlaganjem o likovima iz drama Kristofera Marloua, koji žed za znanjem, moći i novcem stavljaju ispred moralnih principa i samim tim se uklapaju u moderni svet globalizacije u kome živimo.

Za vreme trajanja skupa održana je promocija zbornika radova sa konferencije *Jezik, književnost, politika*. Ljubaznošću dr Radmile Šević, učesnici konferencije su prisustvovali i osnivačkoj skupštini ESSE za Srbiju (sada sa nazivom SASE – Serbian Association for the Study of English), pri čemu je predložen i izabran Upravni odbor, a za novu predsednicu ovog udruženja kasnije izabrana dr Biljana Mišić-Ilić. Zbornik radova će biti obogaćen i radovima onih koji su bili sprečeni da prisustvuju ovom skupu, među kojima su: Ljiljana Bogoeva-Sedlar, Danijela Petković, Milica Živković, Vladislava Gordić-Petković, Vidan Nikolić, Milena Stojanović, Jelena Filipović, Jelena Novaković, Marijana Matić, Kolin Nikolson, Jelena Petković i Vladimir Polomac. Nadamo se da će ovakvih

konferencija biti i u 2009. godini, jer su svi dosadašnji skupovi u organizaciji Departmana za anglistiku Filozofskog fakulteta u Nišu pokazali da su višestruko korisni. Ovakvi skupovi omogućuju, pre svega, obradu važnih problema iz različitih perspektiva i pružaju mogućnost za razmenu ideja kroz konstruktivne diskusije koje se odvijaju posle svake sesije.